

**NouW Studievereniging
Open Universiteit**

Stikstofproblematiek in Nederland: de natuur blijvend verstikt?

Uitnodiging NouW-studiedag en Algemene ledenvergadering

op vrijdag 3 april 2020 in OU-studiecentrum Utrecht

De NouW-studiedag vindt dit jaar plaats in Utrecht in het OU-studiecentrum. Deze dag staat in het teken van de **stikstofproblematiek in Nederland**. Een zeer actueel thema dat we vanuit verschillende perspectieven zullen belichten.

Henk Siebel (Natuurmonumenten) zal de problematiek schetsen vanuit het perspectief van de ecologie. Wat voor gevolgen heeft de overschrijding van kritische stikstof-depositiewaarden voor de verschillende habitattypen? Wat zijn mogelijke herstelmaatregelen?

Johan Vollenbroek (MOB) bekijkt de problematiek vanuit het perspectief van de milieubescherming. Waar gaat het, met name in het overheidsbeleid en de wetgeving, mis in de bescherming van het milieu? Wat zou er op dat gebied moeten veranderen om natuurgebieden beter te beschermen?.

In het opstellen van en evalueren van natuur- en milieubeleid spelen ook kennisinstellingen een belangrijke rol. Het RIVM bijvoorbeeld in de berekening van stikstofdeposities en het PBL in de (onafhankelijke) toetsing van het beleid. **Gert Jan van den Born (PBL)** zal uit de doeken doen wat de complexe positie en rol is van dergelijke kennisinstellingen in de aanpak van de stikstofproblematiek.

Stikstofemissies vinden plaats in allerlei bedrijfssectoren (bouw, transport, landbouw). Het is duidelijk dat de landbouwsector een grote bijdrage aan de totale N-emissie heeft. **Gerard Micghels (WUR)** gaat in op innovatieve wijzen waarop deze emissies in de (melk)veehouderij verminderd zouden kunnen worden.

Na deze zeer interessante lezingen en de discussie met jullie, houden we de jaarlijkse **Algemene Ledenvergadering (ALV)**.

NouW bestaat dit jaar 25 jaar. Vanwege dit heuglijke **jubileum** is er na afloop van de studiedag een (gratis) **etentje** voor de leden van NouW.

NouW Studievereniging Open Universiteit

Over Henk Siebel

Henk Siebel is als ecooloog werkzaam bij Vereniging Natuurmonumenten. Hij is onder andere gespecialiseerd in de mosflora van de lage Landen. Onlangs was hij nog in het nieuws als "ontdekker" van de *kuifhaarmuts*, een mossoort die niet eerder in Nederland gezien was.

Over Johan Vollenbroek

Johan Vollenbroek studeerde scheikunde aan de Radboud Universiteit. Hij is oprichter en voorzitter van MOB (Mobilisation for the Environment), een NGO die zich inzet voor de verbetering van de milieukwaliteit. Hij treedt op als vertegenwoordiger van bewoners- en milieuorganisaties bij het juridisch toetsen van milieuvergunningen en aanvechten van overtredingen van milieuregels door overheid en bedrijven. Hij kreeg landelijke bekendheid toen hij met succes de Programmatische Aanpak Stikstof aanvocht.

Over Gert Jan van den Born

Gert Jan van den Born is van opleiding bodemkundige (Wageningen Universiteit). Hij heeft gewerkt bij Provincie Gelderland, ITC en RIVM. Sinds 2002 is hij werkzaam bij het Planbureau voor de Leefomgeving als beleidsonderzoeker duurzaam landgebruik en klimaat.

Over Gerard Migchels

Gerard Migchels studeerde landbouwtechniek aan de WUR. Hij is als senior projectleider werkzaam bij Wageningen Livestock Research, onderdeel Veehouderij & Omgeving. Daar coördineert hij innovatieve en wetenschappelijk verdiepende onderzoeksprojecten waarin met name melkveehouders groen ondernemen.

NouW Studievereniging Open Universiteit

Stikstofproblematiek in Nederland: de natuur blijvend verstikt?

Programma

- 10:00 Ontvangst met koffie/thee en koek
- 10:30 Het perspectief van de natuurbescherming
Henk Siebel, Natuurmonumenten
- 11:25 Het perspectief van de milieubeweging
Johan Vollenbroek, Mobilisation for the Environment
- 12:20 Lunch (vegetarisch)
- 13:10 De rol van beleidsadvisering
Gert Jan van den Born, Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)
- 14:05 Oplossingsrichtingen vanuit de (melk)veehouderij?
Gerard Migchels, Wageningen Livestock Research
- 15:00 Forumdiscussie
- 15:30 Pauze

16:00 **Algemene Ledenvergadering NouW**

17:00 Afsluiting

18:00 **NouW-etentje**

Viering van 25-jarig jubileum van NouW met een gratis etentje voor de leden van NouW.

NouW Studievereniging Open Universiteit

Algemene Leden Vergadering (ALV)

Tijdens deze vergadering legt het bestuur verantwoording af over 2019 en kijken we vooruit naar 2020. Belangrijkste agendapunten:

1. Dit jaar verstrijkt de termijn van 1 bestuursfunctie: docent-lid, voor een termijn van 1 jaar. Wilfried Ivens stelt zich niet herkiesbaar. Jikke van Wijnen stelt zich beschikbaar als docent-lid.
2. Voorstel om voor ieder nieuw lid het eerste jaar een contributie van € 7.50 te rekenen.
3. De jaarlijks terugkerende vacature voor kascontrolecommissielid. Leden kunnen hun interesse voor een functie vóór 27 maart 2020 kenbaar maken.

De agenda voor de ALV wordt na aanmelding verstuurd aan de deelnemers en vergaderstukken kun je vinden op de website www.nouw.nl. Heb je vragen of wil je een onderwerp op de agenda van de ALV? Meld dit uiterlijk 28 maart bij secretaris@nouw.nl

Aanmelding

Kom je naar de NouW-studiedag en de ALV? Meld je dan zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval aan vóór 27 maart 2020, aan bij secretaris@nouw.nl.

Ben je NouW-lid en wil je deelnemen aan het (gratis) 25-jarig jubileum etentje? Geef dat dan meteen door bij de aanmelding.

Kosten

Aan deelname aan de studiedag en ALV zijn voor leden van NOUW geen kosten verbonden. De kosten voor deelname aan de studiedag zijn voor niet-leden van NouW €20,=.

Locatie OU-studiecentrum Utrecht

Vondellaan 202 (1^e verdieping)
3521 GZ Utrecht
Telefoon: +31 30 2511827
E-mail: utrecht@ou.nl

Bereikbaarheid OU-studiecentrum

Het studiecentrum is goed bereikbaar met OV. Zie voor nadere informatie over bereikbaarheid: <https://www.ou.nl/-/utrecht>

Autodidact? Kijk alvast hier:

Standpunt stikstof Natuurmonumenten: <https://www.natuurmonumenten.nl/standpunten/stikstof>

Standpunt stikstof MOB: <https://mobilisation.nl/index.php?id=61>

Reductie NH₃ emissie melkveehouderij: <http://www.proeftuinnatura2000.nl/>

PBL-Beleidsbrief Stikstof in perspectief: <https://www.pbl.nl/publicaties/stikstof-in-perspectief>

Volgende studiedag

Onze volgende studiedag wordt gehouden in juni rond Nijmegen, waar we onder andere een voedselbos zullen bezoeken. We gaan in ieder geval naar een voedselbos. Nader informatie volgt.